

ŽENIJNÍ ZABEZPEČENÍ POHYBU VOJSK

Bojová činnost prvosledových jednotek a útvarů je charakterizována velkým rozsahem manévrovosti a pohybu vojsk, což vyžaduje dostatek upravených silnic a cest.

Množství a charakter silnic a cest závisí na taktických požadavcích i na technických možnostech. Taktické požadavky vycházejí z charakteru bojové činnosti vlastních vojsk a z předpokládaného rozsahu ničení a zatarasení nepřítele. Jsou odrazem v množství a propustnosti silnic a cest.

Mezi technické možnosti patří parametry silnic, cest, rozsah nezbytných prací pro jejich údržbu a obnovu, popř. pro vytyčení a úpravu cest ve volném terénu, ale i možnosti ženijního vojska a ostatních druhů vojsk, takticko-technické parametry bojové a dopravní techniky i rozsah strojního vybavení pro zemní a silniční práce.

Pohyb po silnicích a cestách u prvosledových jednotek a útvarů je dán určitou zákonitostí. Zkušenosti z VVV i současné názory na vedení boje ukazují, že 80 až 90 % veškerých přesunů na taktickém stupni jde směrem k frontě a jen 10 až 20 % směrem od fronty. Z toho vyplývá, že převážná většina cest na taktickém stupni může vyhovovat pouze jednosměrnému pohybu (s vybudováním přídavných pruhů a výhyben pro předjíždění a vyhýbání). V průběhu bojové činnosti přednostně využíváme všechny silnice a cesty.

Praporní cesty mohou mít menší kvalitu, musí však zabezpečit přesun praporních proudů v jednom směru. Výhybny je třeba budovat každých 1,5 až 2 km.

Jako plukovní cesty zpravidla určujeme stále silnice a cesty, nebo upravené úseky terénu, které zabezpečují nejméně jednosměrný průjezd vozidel o hmotnosti do 60 t. Požadovaná minimální šířka těchto silnic a cest je 3,5 až 4 km. Výhybny je nutné budovat na dohlednou vzdálenost. Podélný sklon plukovních cest nemá převyšovat 10 až 12 %.

Jako divizní cesty určujeme silnice a cesty, nebo zřizujeme nové úseky cest o šířce 7 až 8 m, s poloměry zakřivení v zatáčkách nejméně 30 m, s maximálním podélným sklonem 7—8 %.

Všechny cesty vybíráme tak, aby jejich úprava vyžadovala minimální objem prací, nejmenší spotřebu mostních prvků, sil a času a aby maximálně vyhovovaly i z maskovacího hlediska proti všem prostředkům průzkumu nepřítele.

V útočném boji, vzhledem k tempu postupu útočících vojsk, je využití většiny cest na taktickém stupni (tj. cest určených převážně pro prvosledové jednotky a útvary) jen krátkodobé. Jejich úprava vyžaduje rychlost i za cenu menší kvality. Pro plnění úkolů úprav cest jsou vyčleněny ženijní jednotky (v obraně) nebo organizovány skupiny a odřady (za pochodu, v útočném a střetném boji) s potřebným množstvím techniky a materiálu.

Úprava cest při přípravě k útoku, v obraně a při přípravě přesunů v týlovém prostoru vlastních vojsk

Silnice a cesty v uvedených případech upravujeme mimo dotyk s nepřítelem. Před zahájením prací můžeme je prozkoumat a vybrat ty, které jsou nejvýhodnější jak z hlediska taktických požadavků, tak z hlediska technických kvalit.

Ženíjní průzkum (rekognoskaci) silnic a cest organizuje ženíjní náčelník příslušného stupně a vedou na taktické stupni zpravidla ženíjní jednotky plukovní ženíjní roty, nebo ženíjní komunikační roty divizního ženíjního praporu. Průzkumná jednotka používá motorové vozidlo (např. OT), zjišťuje sjízdnost jednotlivých silnic a cest a určuje přibližný rozsah při jejich nutných úpravách, vzhledem k předpokládanému provozu.

Vybrané cesty je vhodné z hlediska údržby a úprav rozdělit na úseky, na každý úsek vyčlenit ženíjní jednotku s potřebnou technikou a materiálem. Ta plní všechny úkoly spojené s úpravou a údržbou cest v daném prostoru a čase (zpevnování vozovky, odstraňování překážek, vytyčování a úprava objížděk apod.). V případě potřeby má zatarasit a ničit daný komunikační směr.

V úsecích, kde je malá únosnost vozovky, u brodů, mostů apod. zřizuje skládky materiálu k případnému použití. V těchto, snadno poškoditelných úsecích cest, je vhodné (v závislosti na čase) upravit i záložní přejezdy a objížděky. Zvlášť jde o úseky cest v blízkosti důležitých objektů, které mohou být cílem jaderného napadení nepřítele.

Údržba cest spočívá v trvalém sledování zvláště těžko průchodných úseků silnic a cest v jejich udržování v použitelném stavu. Ženíjní jednotka musí periodicky projíždět svůj úsek a při zjištění porušení silnice (cesty) ji opravit včetně poškozených objektů a zařízení na nich.

Určené ženíjní jednotky plní úkoly ve svých úsecích zpravidla po celou dobu pobytu vojsk v daném prostoru.

Místo a úloha zabezpečení pohybu (OZP) při úpravě plukovních a divizních cest

Po zahájení pochodu nebo útočného boje ženíjní jednotka plukovní ženíjní roty nebo ženíjní komunikační rota divizního ženíjního praporu, které se staraly o úpravu cest, tvoří zpravidla odřady zabezpečení pohybu příslušného stupně.

Organizovat odřady zabezpečení pohybu na stupni pluk i divize ukládají velitelům příslušné řady (např. Vševojsk-1-1, čl. 147). Tato povinnost se vztahuje na pluky i divize v prvním i druhém sledu.

Odřady zabezpečení pohybu jsou hlavním prvkem bojové sestavy k zabezpečení úprav plukovních a divizních cest za pochodu i v útočném boji.

Při organizování a úkolování OZP vycházíme z konkrétních podmínek, ze situace a úkolů.

V úvahu bereme dále:

- ráz terénu a prostoru činnosti,
- počasí a roční dobu,
- množství sil a prostředků, které jsou k dispozici,
- předpokládanou činnost nepřítele.

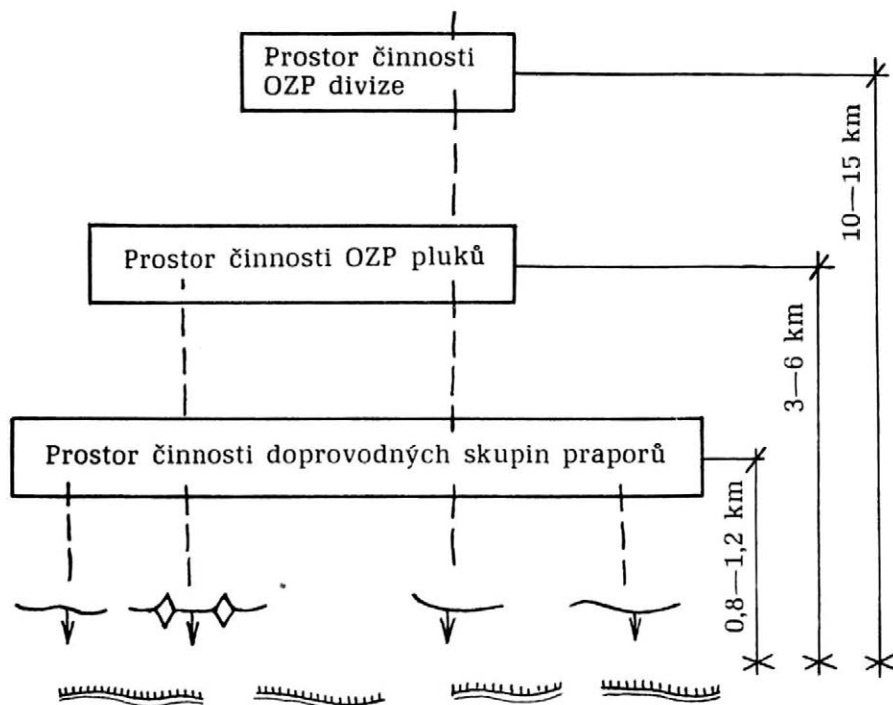
Složení OZP není šablonovité, neměnné. Jiné bude v době dešťů, v zimě, v horském a zalesněném terénu, jiné za suchého počasí apod. OZP musí být vysoce pohyblivý, zbavený všeho nepotřebného a neúčelného materiálu.

Vzhledem k předpokládaným úkolům, které OZP plní, se může organizace členit na různé skupiny a podskupiny: skupinu průzkumnou a odtarasovací, skupinu úprav, skupinu záložního materiálu a techniky; nebo může mít 1 až 2 průzkumné skupiny samostatné, skupinu odtarasovací a úprav jako jeden celek apod. V každém případě OZP musí být schopen vést průzkum stanovené osy postupu, zřídit průchody nebo přechody přes zátaras a překážky, vytyčovat objížděky, upravovat rozrušenou vozovku, odvodňovat rozbahněné cesty apod.

Zvýšení rychlosti nebo zkrácení potřebného času při vytyčování objížděk, při odstraňování překážek i při úpravě cest, může dosáhnout organizováním práce „překračováním“. To vyžaduje, aby OZP měl nejméně dvě průzkumné skupiny, aby skupina odtarasovací, popř. skupina úprav, měly několik podskupin, vybavených technikou a materiálem, aby se vzájemně mohly doplňovat, překračovat i nahrazovat.

Skupiny a odřady, které upravují cesty v útočném boji ve většině případů využívají cest upravených nižšími organizačními stupni. Podle konkrétní situace může někdy pomoci při úpravě cest vyšší organizační stupeň (např. v rámci tp jako PO divize může působit OZP divize).

Základní vymezení prostorů činnosti ženíjních prvků pro úpravu cest vyjadřuje obr. 1

Obr. 1

OZP divize

Tempo útoku divize vyžaduje, aby divizní OZP upravoval divizní cesty průměrnou rychlostí 3–4 km/h (za přesun divize na čáru zteče a za pronásledování několikrát vyšší rychlostí).

Vzhledem k možnému rozsahu poškození divizní cesty i snaze zabezpečit průjezd vojsk po nejlepší cestě a nebudovat pokud možno velké objížďky, může divizní OZP pracovat rozdělen na několik skupin, které se mohou překračovat.

Ženíjní komunikační rotu můžeme pro plnění úkolů v rámci OZP divize posílit ženijní průzkumnou hlídkou, chemickou hlídkou, ženijní technikou pro pozemní práce, tanky a návěsnými zařízeními, nákladními automobily, ženijním materiálem, v některých případech i motostřeleckou jednotkou.

Prostor činnosti OZP divize je v útočném boji za pluky prvního sledu. Upravuje divizní cestu pro druhý sled, zálohy a tyl divize.

Při přesunu divize na čáru zteče za útoku z chodu může být OZP divize předsunut do prostoru v blízkosti čáry rozvinutí do plukovních nebo praporečnických proudů, s úkolem pomáhat plukům při úpravě cest.

Za pronásledování nepřítele může OZP divize upravovat určenou cestu i v sestavě jednoho z prvosledových pluků na směr hlavního úderu divize.

Činnost OZP divize organizuje a řídí ženijní náčelník divize podle pokynů velitele divize a nařízení náčelníka ženijního vojska armády.

Na závěr chci zdůraznit, že na úpravě cest na taktickém stupni se podílí kromě doprovodných skupin a odřadů zabezpečení pohybu také ostatní ženijní jednotky, začleněné v sestavě pluků a divizí. Nevykládáme i podíl ostatních druhů vojsk na úpravě silnic a cest. Proto také v rámci ženijní přípravy druhů vojsk budeme věnovat stálou pozornost této problematice.